

DOMOVINA

Izide dvakrat na teden, in sicer vsak terek in petek. — Depisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 30 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratne inseriranje primerni popust. — Hlačnina na celo leto 8 kron, za pol leta 4 krome, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvo „Domovine“ v Celju.

Radi božičnih praznikov izide prihodnja številka „Domovine“ v torek dne 30. t. m.

Mir ljudem na zemlji!

In zopet se je približal oni sveti čas, ki napolnjuje vsa verna srca z nekim sladkim slovesnim čustvom, obiskal nas je zopet Božič, čas rojstva našega Spasitelja.

Ledena zima vlada v deželi, a v kljub temu nam je gorko in prijetno pri srcu ob spominih na Betlehem in na prvo borno zavetje, kjer se je rodil Kralj sveta.

V siromaštvu in revščini, zapuščen od vseh se je rodilo Božje dete, kakor bi hotelo s tem pokazati, da je Bog na strani ubogih, na strani zatiranih in teptanih.

Na slami je bil porojen — in nihče bi ne znal, kako čudo se je zgodilo v tisti sveti noči, da niso došli angeli z nebes, da se poklonijo Njemu, nedolžnemu detetu in da oznanijo pa stirjem veselo vest. Razsvetila se je noč, v blesku in sijaju so se spuščala na zemljo krčela nebeških prebivalcev, in „Mir ljudem na zemlji“ so klicali strmečim pastircem.

„Mir ljudem na zemlji!“

Kdo bi se ne spominjal teh besed ob tem času, ko praznujemo zopet obletnico onega slovesnega časa. In to tem bolj, ker so napočili za nas resni časi, ko je zatiran in teptan naš slovenski narod od vseh strani. V spomin bi radi zapisali te besede vsem onim, katerih stremljenje gre za tem, ne v znamenju miru in ljubezni živi z nami temu nam napovedujejo boj, da bi se polastili naše zemlje. Hočejo nas oropati naših svetinj, našega jezika in narodnih šeg, da bi mi potem robovali tujemu duhu.

„Mir ljudem na zemlji!“ pa bi zaklicali in poklicali v spomin tudi nam samim. Prepri in boj vihra po lepi naši domovi, brat se dviga in vstaja nad brata ter gleda samo na to, kako bi ga pokopal. Bratomoren boj, ki ga bijeta stranki na Kranjskem, in ki bi se kmalu vgnjezdil k nam, bode naša poguba.

Kjer ni miru, kjer ni medsebojne ljubezni, tam ne more biti pravega napredka, in tako majhen narod kakor je slovenski, ne more vztrajati, ne more živeti, ako se mu cepijo že itak maloštevilne sile, mestu, da bi se združile in dvignile narod k moči in slavi. Sinovi enega plemena žive med seboj v smrtnem sovražstvu; ali nas še vedno ni izučila časov sila, ki se je kruto maščevala nad narodi, ki niso bili složni sami v sebi? „Vsako kraljestvo, ki je samo zoper sebe, bode uničeno“, — in ednaka usoda preži na nas, ako se ne izmodrujemo.

Sveti božični čas naj bi pripeljal brata bratu v naročaj, da se pomirita in potem roko v roki ščitita in branita pravice naroda-trpina.

V siromaštvu porojeno je bilo Božje dete, in naš narod je takorekoč „naš ubogih, narod za tiranih. Mi smo njegovi, in kot takšni bi morali vzeti si k srcu Njegov nauk, nauk ljubezni in bratstva.

To naj bi bila pot, po kateri naj bi stopal naš narod in njegovi voditelji, in nedvomno bi bil naš Božič potem veselejši in krasnejši. Mnogo daril bi bilo na našem božičnem drevescu, a danes kaj naj pokažemo majki Sloveniji? Njen obraz je žalosten in zakriva si ga v temno tančico, da bi vsaj ob dnevih, ob teh slavnostnih dnevih, ko se veseli vsako bitje božje, ne kalilo njeno turbo obličje naše radosti.

Ničesar nismo prinesli Sloveniji v božični dar, nikakšnih pridobitev nimamo zaznamovati v narodnem oziru, naše delo je bilo brezuspešno, naš trud zaman. Da, ledena kot je zemlja ob tem zimskem času bi morala biti naša srca, ako

bi se še sedaj ne skušali otresti naše podedovane pregrehe, slovanske nesloge. Ničesar nismo prinesli domovini v božični dar, ali poklonimo ji složno svoja srca. Združiti naj nas medsebojna ljubezen, in to poklonimo v dar Sloveniji; nedvomno se ji bode razvedrilo lice, in ob letu bode naš Božič veselejši in krasnejši.

Medsebojna ljubezen bodi naša zvezda vodnica. Kakor se je v onem blaženem času prikazala svetla zvezda na nebesnem obzorju in je kazala trem kraljem na Jutrovem pot k betlehemskega hlevcu, tako bodi ljubezen naša svetla zvezda, sijajna luč, ki naj nas vodi v srečnejšo bodočnost. Medsebojna ljubezen in ljubezen do rodne zemlje naj nas jedini in oklepa v mogočno vez. Po tej poti, osvetljeni od sijajne zvezdevodnice, spejmo, lahko nam bo iti, ne bomo se bali zaprek, zvezda nam bode kazala nevarnosti in nas bodrila k vztrajnosti.

In pred nami se bode odpiralo novo obzorje, lepše iz zlato ozarjeno: Naš narod bode vstajal k novemu življenju, jarem siromaštva in odvisnosti bode krepko otreseel razramena in na novo porojen bode hitel, čilih korakov k idealu človeštva, k vseobčni prosveti.

Padla bodo bremena, ki so nas tiščala pod jarem tujinstva, izginilo bode vse, kar bi nam bilo v zapreko, in tujci, naši sovragi bodo strmeli nad našim prerojenjem, strmeli in se tresli pred nami. Videli bodo, da je minil čas, ko se je moral Slovenec suženjski klanjati njihovi premoči in sili; uvideli bodo, da ta narod ni „manjvreden“, temuč še čilejši in bistrejši kakor pa oni sami.

K slavi in sreči k sili in moči je naša pot; tje gori naj nas vodi zvezda-vodnica!

Naša rešitev je v medsebojni ljubezni in slogi, zato bodi naše voščilo v tem svetem času: „Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

LISTEK.

V srčnem spominu.

Francoski pisal Catulle Mendès.

I.
Po vsem kraljestvu je vladala žalost in tuga, ker se mladi kralj, odkar je postal udovec, ni več brigal za državna opravila, temuč je vse dni in noči jokaje prebil pred sliko svoje ljubljene pokojnice.

Ta portret je nedavno napravil sam, da, učil se je nalašč v ta namen slikanja, ker bi bila zanj, za tako nežno ljubečega soproga silna muka, ako bi mu vse dražesti njegove ljubljene kdo drugi naslikal na platno.

Slikarji imajo navado svoje modele na tako poseben način ogledovati, ki ni nikakor po okusu kakega ljubosumneža, in potem ne prenesejo vsega, kar so videli, na sliko, gotovo jim mora nekaj od tega ostati v očeh, morda celo v srcu, je mečil kralj, in za ves svet bi tega nikomur ne bil dovolil.

In zdaj je bila ta slika njegova edina tolažba, ni je mogel gledati brez solz, in vendar bi ne bil svoje bolesti zamenjal za vse sladkosti življenja. Zastonj so prihajali ministri in mu govorili: „Gospod, prejeli smo vznemirljive vesti,

novi kralj iz Ormuza zbira ogromno vojsko, da bi vdrl v našo državo,“ kralj se je delal, kot da ni slišal in je ogledoval naprej ljubljeno sliko.

Nekega dne pa se je grozno razjezil in bi bil kmalu ednega svojih dvorjanikov, ki ga je najbolj ljubil, ubil, ker si je ta upal, svojemu kraljevemu gospodu najudanejšo povedati, da tudi najopravičenejša bōl ne sme večno trpeti, in da mora dati svojim narodom novo kraljico, pa naj si bo ta že cesaričina ali kmečka hči.

„Strašno“, je kričal kralj, ves izvan sebe od žalosti in jeze, „ti si mi upaš tako ostudno svetovati! Jaz, jaz da bi se izneveril spominu najljubeznivejše vseh kraljic! Poberi se mi izpred oči, če ne, umreš od moje roke! A predno greš, vedi in razodeni vsem: „Ni je ženske, ki bi delila z menoj prestol in življenje, izvzemši, če se najde katera, ki bi bila popolnoma podobna oni, ki sem jo izgubil, ki me gleda iz onega okvira.“

Vedel je popolnoma dobro, ko je izgovoril te besede, da se ni zavezal, ker kje na svetu naj bi bila žena, ki bi se mogla primerjati z njo! Bila je predovršeno lepa! Dvakrat ne ustvari narava takšne umetnice!

Ab, njene velike svilenoorne oči, njeni čudoviti tekoči ebenovini slični lasje, temni in dolgi, ki so jo ogrinjali nalik plašču nočne kra-

ljice, njeno visoko, slonokoščeno belo čelo, lepo zaokrožena usta z ljubkim smehljajem, ki je odkrivalo dve blesteči vrsti zob. O, na vsem svetu je ni bilo, da bi bila podobna njej, da celo prinčezinja, kateri so vse dobre vile nastale v zibel najdragocenejših daril, ni bila v stanu imeti tako temnih las, tako globokih oči, takega čela in takih ust!

II.

Minili so meseci, leto in čez, ne da bi se bil žalostni položaj najmanje izpremenil.

Poročila iz Ormuza so bila vedno vznemirljivejša, a kralju ne ni hotelo, da bi se bil brigal za rastočo nevarnost. Vsekakor so napovedali ministri vojni davek v kraljevem imenu, a namesto, da bi oborožili vojno, je smuknil ves denar v njihove žepe, in dežela je bila napram ropateljnemu sovražniku popolnoma nezavarovana, dasi je morala mnogo izdati v svojo obrambo. Nezačuden je so se množili, in vsak dan se je zbrala pred kraljevo palačo neštevilna množica ljudi, ki so prišli prositi ali se pritožiti.

A nesrečni kralj je posvečeval vso svojo pazljivost le sliki, njen tih čar ga je vezal z nepremagljivo silo.

Medtem se je nekoč zgodilo — mlado jutro je uprav barvalo okna višnjevo in rožnato — da se je okrenil kralj proti oknu, ker je iz ceste

Govor poslanca dr. M. Ploja za slovensko vseučilišče.

(Konec.)

Prosim, gospoda moja, sedaj preidem na vseučilišča, a pri tem bi se skliceval na to, da sta bila že v 16. stoletju dva Slovenca, nek Matija Grbec, nazivan sloveči Ilirec, in nek Matija Vlaisi, profesorja na univerzi v Tübingenu ter sta zelo slovela. Nadalje bi navajal, da je deloval nek Žiga Popovič, rodem Slovenec, kot profesor nemške zgovornosti in nemškega jezika na dunajski univerzi, in da je ta mož skoval Nemcem besedo, namreč besedo „Sternwarte“ (zvezdarna). Navajal bi, da je v začetku 19. stoletja Slovenec Dolinar prednašal na dunajski univerzi cerkveno pravo in rimsko civilno pravo, in da je spisal znanstveno knjigo o avstrijskem zakonskem pravu, ki je še dandanes velika nedosegljiva zakladnica za vsakogar, ki se bavi s vprašanji avstrijskega zakonskega prava.

Navajal bi, da je deloval na vseučilišču Slovenec Matija Čop, kot profesor latinskega in grškega jezika, in da je ta učenjak govoril dvajset jezikov in v teh dvajsetih jezikih ne le pisal razprave... (Posl. dr. Pommer: Če bi bil znal le samo slovenski, kako bi se mu bilo godilo?) Mi smo pač baš toliko pametni in se učimo tudi drugih jezikov. Sklicujem se na profesorja dr. Kranjca, rodem Slovenca, znanega pisatelja sistema avstrijskega civilnega prava, katero delo predstavlja v svoji novejši izdaji profesorja dr. Pfaffa, a v najnovejši profesorja dr. Ehrenzweiga, edino sistematično učno knjigo vsega avstrijskega civilnega prava.

Nadalje bi navajal, da so v zadnjem času na dunajski univerzi delovali trije možje, ki so sloveli zaradi svojih izvanrednih zaslug na polju znanosti daleč čez meje Avstrije. Imenujem profesorja Miklosicha, ki je deloval merodajno na polju jezikovnih raziskavanj, imenujem profesorja Zhismanna, ki je prvi zasledil orijentalno cerkveno pravo, imenujem profesorja Stefana, ki je bil med najslavnejšimi fiziki. Lahko bi sem imenoval še celo vrsto drugih imen kakor, Jagić, Krek, Klemenčič, Šubic itd., toda menim, da sem imenoval že dovolj imen, in da sem s tem tudi doprinesel dokaz, da so dajali Slovenci množino, povse ugledno število učenjakov, ki so sodelovali na tem, kar imenujete vi vedno nemško kulturo in nemško znanstvo.

Gospoda moja! Protigovorniki, posebno pa še glavni protigovornik tovariš dr. Wolffhardt je tudi povdarjal, da še slovenščina v svojem razvoju ni toliko napredovala, da bi mogla služiti za primerno orodje pri znanstvenem prednašanju in pri znanstvenem delu. Tu bi se pa skliceval samo na to, da so se vršila po letu 1849 na graški univerzi slovenska predavanja o avstrijskem civilnem pravu, o avstrijskem kazenskem pravu, o avstrijskem kazenskem pravu.

nem redu in o modroslovju. Povse zanimiv je v tem oziru učni zapisnik o javnih prednašanjih na c. kr. Karol Frantovi univerzi v Gradcu v poletnem tečaju 1851.

Gospoda moja! Strmite: Eden del tega učnega zapisnika je sestavljen tudi v slovenskem jeziku ter se glasi na strani 13 takole (bere): „Vaje v slovenskih pobožnih nagovorih v petkih popoldne 2. do 3. Dr. Robič.“

Austrijsko državljansko pravo skozi 7 ur, dopoldne od 8 do 9 in popoldan o pondelkih in petkih od 4 do 5, docent Dr. Jožef Krainz.

Red kazenske pravde, četirikrat na teden, popoldan: ponedeljek in petek od 3 do 4, sredi in sabota od 4 do 5, Prof. Dr. Janez Kopač.

O avstrijskih kaznovavnih postavah čez hudodelstva, popoldan: v ponedeljek od 2 do 3, torek, sredi in sabota od 3 do 4, Dr. Josip Skedl.“

Potem, ko je Krajnc opustil svoje mesto vsled polit. razlik in ker niso upoštevali pri podelitvi profesorske službe na tej univerzi nje gove prošnje, in je tudi dr. Kopač sledil temu zgledu, najdemo v letnem tečaju 1854

„Vaja v kršanskim nauku o petkih popoldne 2 do 3, Prof. Tosi.“

Knjigo kazenskih postav čez hudodelstva razlaga skozi 4 ure na teden; ponedeljek, torek, sredi in petek Dr. Jože Skedl.“

Kar je že bilo mogoče leta 1849, mi bode pač potrdili, da bo to najmanj tudi danes mogoče, zakaj, saj sami priznate, da je slovenščina baš v zadnjih desetletjih izvenredno napredovala v svojem razvoju. Mislím tedaj, da ni v tem oziru prav nobenega zadržka. Zapreke pač vi dijo oni, ki ne privoščijo Jugoslovanom napredka v njihovi kulturi ter s tem povzdige narodne zavesti, ker prav dobro vedo, da bi se potem posebno takozvana nemška posest na Spodnjem Štajarskem zrušila liki hiši kart (Pritrjevanje).

Gospoda moja! Pri pozni uri in z ozirom na dolgo trajajočo debato nočem dalje zlorabljati potrpljenja visoke zbornice. Menim, da sem osvetlil na vse strani vprašanje o ustanovitvi jugoslovanskega vseučilišča, in dobro mi dá, da sem pri tem navajal zgolj stvarne razloge, v kolikor me pač niso primorali medklicati.

Preden končam, rad bi se obrnil pred vsem do vas, gospoda moja od leve strani s pozivom. Izdali ste — ni še minulo od tega 14 dni — objavo, v kateri ste izrekli, da ste pripravljeni sodelovati na pomirjenju narodnostnih preprirov ter ste celo obljubili, da se udeležite v to svrhu posvetovanj.

Mislím, da ne morete bolje potrditi svojih razlogov za to, da ste res pripravljeni sodelovati na pomirjenju narodnostnih preprirov, ne morete si misliti bolje predigre za točno konferenco, kakor, da ne delate ovir zahteve, ki ima čisto kulturni značaj, ki ima pred očmi ustanovitev vseučilišča na popolnoma slovenskih tleh.

III.

Zgodilo se je pa, da je kralj, ko je sledečega jutra opazoval pokojničin portret, doživel silno bridko razočaranje. Nekaj časa je premišljeval in si potem dejal: „To je vendar čudno! Ali je morda ta soba vlažna? Zdi se, da zrak, ki ga dihamo, ni slikam ugoden. Portret je vendar grozno zatemnel. Saj vem popolnoma gotovo, da lasje moje ljubljene kraljice niso bili tako črni, kot jih vidim zdaj tu. Ne! gotovo niso imeli tako črne boje, ki je podobna tekoči ebenovini, spominjam se določno, da so se tuintam potgrvale v njih zlate luči. Boginji Svetla je bila podobna moja ljubljanka, ne pa nočni kraljici.“ Ukazal si je takoj prinesiti čopič in paleto in popravil je jako brzo, kar je pokvaril vlažni zrak.

„Hvala Bogu! To so zopet oni dehteči zlati lasje, ki sem jih tako blazno ljubil, in ki jih bom ljubil na veke!“

In poln trpkosti radosti je pokleknil pred sliko, ki je bila zdaj popolnoma slična dragemu modelu, in ponovil prisego večne zvestobe.

Ali res, hudobni demon se mu je moral rogati, ker je bil po preteku treh dni zopet pri siljen popravljati portret.

„Kdo mi je to storil,“ je zaklical ves razsrjen, „kdo si drzne položiti roko na sliko moje

Ako ne storite tega, gospoda moja, potem pač kažete, da vam ni za slogo, da ste mojstri v tem, kako se z jezikom zakrivajo misli, potem kažete, da se je čela vaša zaloga narodnih čustev o enakopravnosti izčrpala v trenutku, ko so postavili Slovani povse pravično zahtevo, da se jim izpolni opravičena in naravna kulturna težnja.

Ako tudi ne dosežemo danes namena pri svojem nujnem predlogu, ne bomo vsled tega obupali. Naša zahteva po ustanovitvi jugoslovanskega vseučilišča ne bo območnila, povzdignila jo bomo pri vsaki priliki ter upamo, da bomo doživeli v doglednem času, da bo v naši metropoli, v naši lepi Ljubljani, ustalo vseučilišče, ki bo razvilo v blagor duševnega razvoja Jugoslovanov uspešno delovanje. S temi besedami sklepam. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje. Govorniku čestitaje).

Celjske in štajarske novice.

Cenjenim p. n. naročnikom! Dolžnost mi je javiti cenjenim p. n. naročnikom „Domovine“, da ostane začasno pri listu vse pri starem in obdržim v svoji lasti tako list, kakor tudi tiskarno. Trudil se bodem i v bodoče list ohraniti na dosednji višini ter ga popolniti in izboljšati v vsakem ožiru; brnil bodem neustrašeno koristi naroda našega in se potegoval ne glede na desno ne na levo za njegove pravice. Prosim cenjene prijatelje tedaj, posebno sedaj ob novem letu, mi nakloniti svojo podporo ter skrbeti za nove naročnike, da bode tudi meni moč držati obljubo v vsakem oziru. Voščim ob enem vsem prijateljem in znancem ter naročnikom vesele božične praznike! Dragotin Hribar.

(Glavna skupščina okrajnega zastopa celjskega) vrši se v petek, dne 27. grudnia 1901 ob 2. uri popoldne v sejni dvorani posojilnice v Celju. Dnevni red: 1. Odobrenje zapisnika skupščine z dne 25. junija 1901 št. 366. 2. Sestava proračuna za leto 1902 in rešitev različnih peticij. 3. Volitev treh gg. revizorjev za letni račun 1901. 4. Prošnje občin za pobiranje več kot 20%, doklad na direktni in več kot 15%, na indirektni davek. 5. Prošnja županstva Št. Jurij za dovoljenje gledé najema posojila po 14.000 kron za stavbo šole na Proseniškem. 6. Prošnja županstva Št. Jurij za dovoljenje prodaje posestva na Proseniškem. 7. Prošnja županstva Bezovica za napravo okrajne ceste Šmiklavž Pristova Bezovica. 8. Prošnja županstva Griže za sprejem obč. ceste Megojnica-Zabukovca med okrajne ceste. 9. Poročilo okrajnega zastopa v zadevi naprave ceste iz Šmartna na Dobrno, oziroma v Vojnik. 10. Prošnja inženirja, pl. Heider, za podajanje obroka za podelitev prispevka po 40.000 kron za železnico Groblno Rogatec. 11. Prosti predlogi in nasveti — Gospodje odborniki se prosijo, da se zagotovo udeležijo zborovanja.

kraljice?! Od kod pride nenadno to visoko, slonokoščeno belo čelo?! Hvala Bogu! jaz imam dober spomin in vem, da je bilo njeno malo čelo rožnato in sveže kot komaj vzcvela rožica.“

S par potezami s čopičem je znižal zlate lase in osvetlil zdaj malo čelo z rožno svetlobo.

Sedaj šele je bil zadovoljen in srce mu je polnila nežnost do izboljšane podobe.

Toda ah! Sledečega dne je bilo še hujše! Sedaj mu je bilo jasno, da ima kak zloben čarovnik tu svojo roko vmes, ker kako bi bilo drugače mogoče, da bi bile oči in usta tako popolnoma izpremenjene!

Ne! Nikdar ni imela preljubljena tako nočno-črni oči, nikdar tako široko zarezanih ust, ki so kazale skoro vse zobe.

Nasprotno! Svetli in modri kot jutranji nebes so bile oči, ki so ga ah, gledale tako sladko, in njena usteca so bila tako mala, da se je celo, če je pesem, poljub ali srčen smeh razdelil rožni ustnici, pokazalo komaj par malih bisernih zobčkov.

Mladega kralja je prevzela silna jeza nad to neokusno sliko, ki je nasprotovala njegovim najdražjim spominom.

Če bi mogel tega ostudnega čarovnika, ki mu je to storil — zakaj v tem je tičala brezdvomno čarovnija — dobiti v roke, maščeval

odmevalo petje k njemu. Bilo je jasno petje, čisto in jutranje sveže kot žgolenje škrjančkovo.

Kralj je bil presenečen, napravil je par korakov, naslonil čelo ob okno in pogledal ven. Komaj se je vzdržal zadovoljnega vzklika. Ne, kaj tako mičnega še ni videl nikdar, kot je bila mala ovčarica, ki je tam spodaj peljala svojo čredo na pašo.

Njeni lasje so bili svetli, da se je zdelo, kot bi lasje pozlatili solnce, a ne solnce njih.

Njeno bolj nizko čelo je bilo tako rožno, kot komaj vzcvela rožica, njene oči tako svetle kot mlado jutro in njena usteca so bila tako mala, da se je tudi med petjem pokazalo komaj štiri, pet malih, bisernih zobčkov.

Toda kralj, najsi je bil še tako zadivljen, se je odtegnil temu prizoru, nadkril z rokami sklenjene trepalnice, ves osramočen, da se je mogel en trenutek obrniti v stran od svoje ljubljene pokojnice. Potem je pokleknil pred sliko in jokati bolesti in žalosti in se ni več spominjal, da je šla neka ovčarica pevaje mimo njega vega okna.

„O!“ je zaklical, premagan od silne bolesti, „ti veš, da bo moje žalujoče srce vedno tvoje, ker ni nobene, ki bi bila tebi enaka: novo kraljico zahtevajo, toda le, če mi tvoja slika stopi šiva nasproti, bi se mogel zató odločiti.“

(Celjsko politično društvo „Naprej“) je priredilo v nedeljo dne 22. t. m. dva shoda, in sicer v „Narodnem domu“ v Celju in v Škofji vasi, na katerih se je razpravljalo glede vpeljave nove literarne mere pri prodaji mleka. Zbranim kmetovalcem sta gg. dr. J. Karlovšek in dr. Ivan Dečko v poljudnih besedah razložila pomen tega, in kakšne koristi bi imeli mlekoprodajalci od nove mere, ki je upeljana povsod drugod, zakaj bi se je ravnati na upotrebljala. V Gradcu velja liter mleka 12 krajcarjev, po Zg. Štajarskem celo 15, pri nas v Celju pa se je prodajal po 6 kr., in vendar so pri nas krave prav tako drage, istotako klaja, kakor drugod. Kmetovalci menijo nastaviti ceno litru mleka na osem krajcarjev. Na Štefanovo se vrši shod v Trnovljah ob 3. uri popoldne pri g. M. Pilihu.

(Odprava stare mere) V ponedeljek se je podalo 16 moč odposlancev, izbranih od kmetovalcev, da zastopajo njihove koristi glede vpeljave nove literarne mere pri prodaji mleka, k okrajnemu glavarju v Celju in mu dali resolucijo, sklenjeno glede tega na shodu v Tebarjah. Okrajni glavar se je silno začudil, kako da se prodaja mleko še na staro mero, ter izjavil, da odpošlje oster ukaz na vse občine, da se ima v bodoče rabiti le novo mero. Istotako se odpošlje odredba na celjski magistrat, da isti deluje za odpravo te protizakonite šege.

(„Celjski Sokol“) si je izvolil na svojem občnem zboru dne 21. t. m. naslednji odbor za bodoče društveno leto: Starosta dr. Ivan Dečko, podstarosta dr. Josip Karlovšek, tajnik C. Golar, blagajnik Fran Jošt, odborniki pa so: Matej Benčan, Fran Lončar in Josip Smrtnik. Namestnika sta Mirko Meglič in Maks Zabukovšek. Načelnika imenuje odbor v svoji prihodnji seji.

(Oddaja gozdnih drevesc) V svrhu pogozdovanja oddajajo se od državnega gozdnega vrta v Celju eden milijon različne vrste iglastih drevesc po naslednjih cenah: 1000 komadov 3 letnih smrek 4 K, 1000 komadov 2 letnih mecesnov 4 K, 1000 komadov 2 letnih belih borov 3 K, 1000 komadov 2 letnih črnih borov 3 K. Prijave za dobavo gozdnih drevesc sprejemata c. kr. okrajno gozdarsko nadzorstvo v Celju, c. kr. deželno gozdarsko nadzorstvo v Gradcu in sicer za pomladno pogozdovanje do 30. januarja, za jesensko pogozdovanje do 15. septembra vsakega leta. Neimovitim gozdnim lastnikom oddajajo se gozdna drevesca brezplačno, t. j. povrnila se morajo le stroški za izkapanje, zavitek in prevoznjo. Na kolka prostih prošnjah neimovitih lastnikov mora občinski urad izrecno potrditi njih neimovitost. Natanko naj se napovedo število in vrsta zahtevanih drevesc, naslov prošnjika, (pošta ali želez. postaja, kamor se naj drevesca pošljejo).

(Celjski očetje bi se radi — stegnili.) Pri jedi raste tek: pravi pregovor. Ker se je Celjanom posrečilo priklopiti si takozvani Simatov svet, kjer stoji mestna klavnica, zahtevajo sedaj od okoliške občine, naj odstopi mestu svet, kjer stoji njihov „Studentenheim“ in cerkev sv. Maksimilijana. Ker pa je okoliška občina mestne očance odločno zavrnila, podobikal se je podžupan

bi se bil nad njim na strašen način. A čarovnika ni bilo, in zato je doletela slika vsa njegova jeza. Ni manjkalo dosti, in on bi jo bil strgal raz steno in poteptal z nogami ta lažnjivi portret.

Medtem se je polagoma pomiril pri misli, da lahko popravi škodo.

Sei je na delo in slikal po svojem drugem spominu, in posrečilo se mu je tako izvanredno dobro, da se mu je po nekaterih urah ročno žensko obličje z jasno modrimi očmi in malimi ustmi smehljalo raz platno.

In kralj je opazoval svoje delo z žalostnim zadivljenjem in zaklical otožno: „Da, to je ona, takšna je bila moja ljubljena, nepozabljena kraljica.“

In ko je nekega dne dvorjanik, ki je imel navado, da je včasih skozi luknjico pri ključavnici malo pokukal in je torej vse videl, kralju svetoval, naj onaj mladi, malo očiščeni, ki vodi vsako jutro pevaje svoje čredo mimo grada, povzdigne v kraljico, ker je popolnoma podobna portretu lepe pokojnice, le da je morda še divnejša, — mu ni kralj prav nič ugovarjal.

Rakusch v zadnji seji, češ, kako prijateljski so živeli vedno z okoliško občino ter bodo še živeli, ako bo imela le zadnja — vedno vile, mestna občina pa grablje. Saj se poznamo!

(Pruske marke se trkljajo.) Letos so se s pruskimi markami ponemčevali (potelebili) slovenski otroci v tehle šolah: Laško, Slatina, Sevnica, Brežice, Konjice, Poberž pri Mariboru, Št. Ilj v Slov. goricah, Marenberg. Sramota prodanemu mesu!

(Odlikovanje.) Cesar je podelil predsedniku društva „Rdečega križa“ v Mariboru, upokojenemu stotniku Ed. pl. Rzihu red železne krone 3. vrste.

(Promoviran) je bil te dni na graški univerzi doktorjem vsega zdravilstva gospod Mih. Podlesnik iz Lehna pri Ribnici.

(Iz Šoštanja) se nam piše, da namerava „Šaleška čitalnica“ povodom zborovanja „Savinjske podružnice slov. planinskega društva“ v Šoštanju v prostorih „hotela Avstrija“ dne 5. januarja 1902, prirediti veselico s petjem, tamburanjem in gledališko predstavo. Ker bode isti dan tudi zborovanje „Šaleškega učiteljskega društva“ v Šoštanju, pričakuje se, da se bodo domači in tuji gostje z ozirom na trud, kojega se ne strašijo vrle pevke, pevci in tamburaši, posebno dobro zabavali. Natančen spored koncerta se bode ob svojem času naznanil.

(Iz Nove Štite pri Gornjem gradu) sta poslala občinski zastop in krajni šolski svet peticiji za vseučilišče v Ljubljani.

(Brežiško-sevniško učiteljsko društvo) bo imelo svojo prihodnje zborovanje dne 5. januarja 1902 na Vidmu po nastopnem sporedu: 1. Zapisknik. 2. Društvene zadeve. 3. Poročilo o društvenem delovanju leta 1901. 4. Poročilo blagajnika in odobrenje računa za leto 1901. 5. Razgovor o obravnavanju šol. zamud. 6. Predavanje. 7. Nasveti. K obilni udeležbi vlnudno vabi odbor.

(Društvo „Narodna čitalnica v Ptuj“) priredi dne 31. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v svojih prostorih „Silvestrov večer“ s petjem, tamburanjem itd. Odbor vabi ude in prijatelje na obilno udeležbo.

(Sv. Vid niže Ptuj.) Dne 17. t. m. so se vršile volitve za novi občinski odbor. Stari odbor je bil sestavljen iz samih zagriženih nasprotnikov, a sedaj se je izvolil nov slovenski odbor. Dosedanji odbor se je na vse mogoče načine trudil, da bi dobil večino, pa je, imeditno — propal. Kaj ne, g. Schoschteritsch, to je smola. Zakaj niste bili zadovoljni s prvo volitvijo, ki se je vršila v januarju? Ali ne veste, da pregovor pravi: „Kdor malega ne ceni, velikega vreden ni!“ In ravno isto se je zgodilo pri zadnji volitvi, ko ste vsaj štiri pristaše spravili v odbor, a zdaj ste vsi propali. Ali si še bodele zdaj izmislili ugovarjati proti volitvi? Mislím, da ne. Ako človek tako propade, je boljše, da stvar pusti v miru.

(Otrok je zgorel.) V Gruškem vrhu v Halozah sta pustila zakonska Pojnkhiher eden in pol letnega otroka samega doma, ki pride do žveplenk ter si zažge obleko ter zgori.

(Razpuščeno društvo.) Društvo nemških kolesarjev v Ljutomeru se je prostovoljno razpustilo, ker manjka kolesarjev in koles.

(Ustrelil se je) v Čmureku ondodni orožniški postajevodja Franc Pirschinger, ker mu erož poveljstvo v Gradcu ni dovolilo se poročiti.

(V Mariboru) so uvedli za pobiranje pisem iz nabiralnikov šestkratno poštno vožnjo po celem mestu, kakor je to običajno v velikih mestih. Ob enem so pomnožili pisemske nabiralnike za novih 11.

(Razširjena šola.) Vis. c. kr. dež. šol. svet je z odlokom 21. novembra t. l. št. 10.002 šolo pri Sv. Marjeti na P. pri Mariboru razširil v štirirazrednico.

(Vlak je povozil) v Šentiljskem predoru pri Mariboru ondodnega čuvaja ter ga smrtno nevarno ranil.

(Nemški šulferajn) je izrekel v svoji seji zabvalo štajarskemu deželnemu odboru za prispevke na darila. Značilno!

Druge slovenske novice.

(Za slovensko vseučilišče.) Ljubljanski občinski svet je sklenil glede vseučilišča naslednje: Iz občinskega sveta se začne vseučiliščni odsek, ki naj bode v zvezi s poslanci v državnem in

deželnem zboru; ljubljanska deželnozborska poslanca se pozivljeta, da v deželnem zboru že pri prihodnjem zasedanju obnovita predlog glede ustanovitve vseučilišča v Ljubljani ter da storita vse za povoljno rešenje tega vprašanja. Končno se je mestni zastop zahvalil slovenskim poslancom na sedanjem delovanju glede tega in pozval slovensko dijaštvo na visokih šolah, naj vztraja pri tem in odločno nastopa.

(V korist družbe sv. Cirila in Metoda.) Ob Božiču in Novem letu je navada pri nas Slovincih, da obdarujemo svoje drage. Nam pa spada med najljubše naša velevažna družba sv. Cirila in Metoda, zato ne zabimo te najbolj potrebne slovenske naprave. Odkupujmo se njej v korist voščil za praznike in Novo leto, in če že vendar pošiljamo darila in čestitke, poslužujmo se v ta namen tistih reči, razglednic in dr., ki se prodajajo družbi v korist. Naj ne bo Slovence in Slovenke, ki bi te praznike ne položili vsaj mali dar na altar družbe sv. Cirila in Metoda.

(Ljubljansko nemštvo.) V I. razredu ljubljanske nemške deške šole so od 43 otrok samo trije popolnoma veščji nemščine. Zato je prosil katehet tega razreda, da bi smel verouk poučevati v slovenščini, a šolski svet mu tega ni dovolil.

(Nesreča v premogokopu.) V Kočevju je ponésrečil nek 17letni fant; padel je v 68 m globok rov in se ubil. Nesreče je bil kriv nadzornik.

(Medvedko ustrelil) je na Veliki gori na Dolenjskem ribniški graščak Rudež.

(Vipavska železnica.) V poskusnem predoru pri Dornbergu se je vdrla kakih 50.000 kubičnih metrov sveta. Računaje meter po 80 kr., znaša škoda do 40.000 glt.

(Šolski proračun koroške dežele) za leto 1902 znaša 1 milijon 488.058 kron potrebščin. Ta poldrugi milijon bodo seveda morali zlagati tudi Slovenci, ne da bi kdo niti mislil na krivice, ki se koroškim Slovincem godé na ljudsko šolskem polju.

(Poplava.) Vsled deževja zadnjih dni je izstopila Ljubljana, in je že skoro vse Barje pod vodo. V nekaterih krajih je voda že udrila v stanovanje in hleve, ter so prebivalci s trudom rešili svoje stvari in živino.

(Kuga med prašiči.) V polit. okraju Velikovec na Koroškem je — izvzemši sodni okraj Žel. Kaplja — kuga med prašiči. Izvoz prašičev v druge dežele je prepovedan.

(Slovenski tamburaši v Celovcu.) Slovensko tamburaško društvo „Bisernica“ je imelo dne 15. t. m. v Celovcu svoj prvi občni zbor. Članov šteje društvo 45, dohodkov je bilo 302 K, stroškov pa 280 K.

(Primanjkljaj mesta Trst) v občinski blagajni znaša 2 milijona 22.850 kron. Reslepo gospodarstvo laške gospode.

(Vladni sistem v Primorju.) Kakor pri nas, je tudi na Primorskem vlada skrajno pristranska, tankaj Labom v prid, kar se zlasti dobro vidi pri nameščenju uradnikov. V Podgradu v Istri je sedež sodnega okraja, in prebivalstvo tu je izključno slovensko hrvaško; a vendar so pri sodnji, davkariji in pošti nastavljeni sami laški uradniki. Tako postopanje vlade je v zasmeh pogojem dobre javne uprave.

(Gorica v dolgeh.) Mestni svet goriški je imel te dni sejo, v kateri je odobril proračun za leto 1902. Pokazalo se je, da znaša primanjkljaj 434.024 kron, ki se mora pokriti z izrednimi dokladi.

(Nikakšna važna pridobitev.) Poročali smo, da je justični ministar pripravljen pripoznati veljavnost izpitov zagrebškega vseučilišča tudi za tostransko državno polovico. Dunajski listi vedó iz merodajnega vira, da je ta vest izmišljena.

(Orožnik se je ustelil) v Barbanu v Istri. Ime mu je M. Černele, star 36 let in je doma s Štajarskega.

(Uboj v zaporu.) Dne 30. septembra t. l. se je pripetil v Vižnadi v Istri strašen dogodek, radi katerega je poslanec Spindić stavil dne 22. oktobra t. l. interpelacijo v državnem zboru. — V neki gostilni je došlo namreč do preprirov med delavci hrvatske in italijanske narodnosti. Redarji so prijeli nekega delavca, Hrvata, in ga odvedli v zapor. Naslednji dan so ga našli

mrtvega vsled groznih udarcev, dasi ga ni v gostilni nihče nič tepel. Proti ednemu redarjev se je vložila obtožba radi ubojstva.

Dopisi.

Iz Celja. (Svoji k svojim.) Nedavno brali smo v cenjeni „Domovini“, da se naši ljudje ne ravna po zgoraj navedenem zlatem geslu, marveč podpirajo razne nasprotnne trgovce in obrtnike, ter da se slovenski obrtniki in trgovci zaradi tega pritožujejo. Ta pritožba je gotovo utemeljena, ker žalibože naše ljudstvo ni tako probujeno, da bi se vedno in povsod ravnalo po tem edino pravem nauku kakor Čehi, ki se ravno temu geslu imajo zahvaliti za svoj vsestranski, posebno pa gmotni napredek. Koliko krat vidimo hoditi mimo naših trgovcev in obrtnikov ne samo kmečko ljudstvo, marveč tudi naše meščane in tržane in še celo take, ki se štejejo med rodoljube in bi nam morali biti pač najlepši vzgled! Na drugi strani se pa mora resnici na ljubo pač tudi povdarjati, da so z malimi izjemami naši obrtniki in trgovci pre malo narodni, oziroma, da vsaj narodnosti v dejanju vedno ne kažejo. Če se obrtniki in trgovci pritožujejo, da Slovenci pri njih ne kupujejo in ne naročujejo, si vsaj večini izmed njih sme odgovarjati, da mnogo ljudij še niti ne ve, kje da stanujejo, kje da imajo svoje delavnice. Z malimi izjemami imajo le nemške napise in nekateri imajo celo svoja lepa slovenska imena z nemškimi črkami. Kdo jih pa bode potem razložil od nasprotnih obrtnikov in trgovcev? Koledar narodnih trgovcev in obrtnikov ni vsakemu pri rokah. Marsikdo prihaja v Celje iz drugega kraja ter zahaja samo zaradi tega k nasprotniku, ker ne ve, de je nasprotnik. Dandanes se od naših ljudij že malo več zahteva, kakor samo to, da nam ne zabavlja in morebiti proti nam ne dela — tudi ne zadostuje, da morebiti samo v času volitev z nami voli; minili so tisti časi, ko smo že bili sploh veseli, da je kdo z nami slovenski govoril ter ni bil ravno naš nasprotnik; — nas je sedaj že tako lepo število, da nam sploh ni treba več tistega za pravega Slovenca smatrati, ki svoje rodoljubnosti ne kaže tudi v dejanju. To niso pravi naši možje, ker si niti ne upajo napraviti kak dvojjezičen napis.

V tem oziru se mora posebno grajati, da nekateri narodni obrtniki še celo nove napise delajo samo v nemškem jeziku. Ko bi že imeli stare napise, se jim že toliko ne bi moglo zameriti — akoprav bi morali, ne oziraje se na dotične majhne stroške, takoj svoje stare napise zamenjati z novimi lepimi dvojjezičnimi napisi; — da se pa najdejo slovenski obrtniki in trgovci, ki so še le v zadnjem času si napravili napise ali pa prejšnje napise ponovili ter se edino le poslužili nemškega jezika, to je sramota. Taki ljudje se tudi ne smejo pritožiti, ako res nimajo dovolj podpore. Bodimo obrtniki in trgovci vendar vsi pravi možje! Česa se je nam vendar bati? Se li menda bojimo, da bi nam kak capin nove napise pomazal? Tiste čase smo prestali. Zaradi tega, ker ima kdo svoje ime zapisano slovenski in od spodaj tudi še v obeh jezikih zaznamovano svoje rokodelstvo n. pr. „čevljar Schuhmacher“, „mizar Tischlermeister“, „vino tržec Weinändler“, „krojač Kleidermacher“, go tovo ne bode nikdo dotičnega napisa pomazal. In ko bi se to res zgodilo, se pač napravi napis v drugič. Nekoliko narodne požrtvovalnosti mora vendar vsakdo imeti. Sploh si naj vsakdo izmed nas zapomni, da naj rabi na zunaj tukaj v mestu, če že ne samo slovenskega jezika, vendar pa vedno oba jezika. Kdor tega ne stori, ni Slovenec, kakor bi moral biti, on je bojazljivec ter se sramuje svojega jezika in tedaj tudi svojih lastnih ljudij.

Iz gornjegraškega okraja. Naše učiteljsko društvo je imelo v teku ednega meseca dve zborovanji. Dne 14. novembra smo zborovali v Nazarjih pri g. Turnšku. Deževalo je, kakor bi iz škafa vliival; pa vendar se nas je zbralo lepo število članov, med temi tudi ena gospica, ki se vedno rada udeležuje zborovanj in ki ve ceniti pomen učiteljskih društev. Živela!

Po običajnem pozdravu predsednikovem je poročal g. Šijanec iz Gornjegrađa o zborovanju

„Lehrerbunda“ v Gradcu, kjer je v dne 12 in 13. septembra t. l. zastopal naše društvo. Pojasnil je tudi, da dopis v „Domovini“ in v „Učiteljskem Tovaršu“ o omenjenem zborovanju se ne strinja — najbrž je isti članek pisal kdo, ki te dneve še v Gradcu bil ni — in tak ne more soditi po pravici.

Obširno poročilo — črez eno uro — zbu dilo je pri vseh zanimanje in se je končno so glasno sprejela resolucija:

„Učiteljsko društvo za gornjegrajski okraj sklene pri današnjem zborovanju, da se popolnoma strinja s postopanjem svojega delegata pri zborovanju „Lehrerbunda“ v Gradcu in smatra članek v „Uč. T.“ šte. 28 z napisom „Slovenskim učiteljem...“ kot neumesten, ker ni stvarno resničen.

Pričakuje pa, da spodnještajarski odborniki „Lehrerbunda“ pojasnijo dotični članek.“

Nadučitelj Žagar obravnaval je, kako šolske zapise zapisovati in kako jih reševati.

Soglasno se nato izvolijo častnim članom društva v smislu § 10 društ. pravil gospodje Kocbek, Praprotnik in Zager in to zaradi svojih posebnih zaslug za društvo, za šolstvo našega okraja in za omiko naroda. Vsi trije so vrli slovenski pisatelji. Prvi na botanično znanstvenem in turističnem polju, drugi je pisatelj mnogih poljedelskih zlasti sadjarskih spisov in tretji pa je sestavil mnogo pripovedi zlasti za mladino. Vsi trije so pa tudi vneti za svoj poklic in delajo na podlagi šolskega zakona ne umorno in vestno ne glede na napade od strani sovražnikov očiteljstva.

Ko nam je še gosp. blagajnik razkril tajnosti blagajnične knjige, ki kaže preostanka 22 kron 44 vin. in sta dva pregledovalca blagajne in knjige našla vse v redu, izvolil se je še pevovodja g. R. Wudler ml., na kar je predsednik zaključil zborovanje.

Po oficijelnem delu smo še par uric preživel v veseljem krogu.

Ker se je zadnji čas začela po vsej Slove niji akcija za vseučilišče, nismo tudi mi, učiteljstvo gornjesavinsko, hoteli zaostati, ampak smo nagonu naše domovinske ljubezni sledeč, se na poziv predsednika zbrali dne 15. t. m. k izvan rednemu zborovanju na Rečici. Tudi takrat se nas je zbrala stara zanesljiva garda in kot gosta gospici Bostijančič in Dolenc, ki sta obljubili po novem letu tudi društvu pristopiti.

Tako je prav!

Želeti je le, da temu vzgledu sledi še pet ostalih gospic tovarišic. Vederemo!

Kot edina točka sporeda bila je prošnja za slovensko univerzo. Po utemeljevanju prošnje se je soglasno sklenilo prositi za slovensko vseučilišče, oziroma, da tačas, dokler se v Ljubljani ne osnuje slovenska univerza, se na graški visoki šoli upeljejo predavanja v slovenskem jeziku.

Prošnja se odpošlje narodno naprednemu klubu v roke drž. poslanca Ferjančiča.

Sprejel se je tudi soglasno predlog, da naj učiteljstvo vsake posamezne šole, oziroma vsak krajni šolski svet odpošlje ednako prošnjo.

Prihodnje zborovanje bo v maju pri Sv. Janžu v gostilni Korenovi. Na veselo svidenje!

Narodno-gospodarske novice.

Gospodarsko gibanje na Slovenskem.

(V društvu „Naprej“ v Gradcu govoril 5. decembra Vekoslav Kukovec.)

(Konec.)

Še na edno dejstvo, gospoda moja, opozarjam. Ne-le v avstrijskem ustavnem življenju, ampak tudi drugod vlada princip zastopstva interesov. Kmetje tvore v javnih zastopih (državnem in de želnih zborih) svojo skupino, svojo skupino tvore mesta, trgovstvo in obrtništvo, svojo skupino inna tudi veleposestvo. Ne govorim o tem, ali je to pravilno in ali je pravično. Vprašam le, ali bode ta princip ostal še nadalje v veljavi? Gospoda, ne varajmo se! V dolgoletni dobi ostal bode še znanprej veljaven. In kaj se nam Slo vencem obeta, dokler ostane v naši lasti skoro v vseh naših deželah le kmetijska skupina zastopnikov, poslancev?

Naš narod nikdar po številu svojih zastopnikov ne bode prišel do iste veljave, katero bi

v splošnih ustavnih zastopstvih moral imeti z ozirom na število prebivalstva slovenske narodnosti, ako se ne poprimemo krepko vseh modernih sredstev gospodarske politike, da ojačimo zraven kmetijstva tudi obrt in trgovstvo in druge sloje.

Slovenski ignoranti v očigled tem dejstvom tarnajo, da je vse zastoj, ker nimamo kapitala. Ako bi Rothschild razdelil danes med Slovence, kakoršni so glede svoje gospodarske izobrazbe, toliko svojih milijonov, da bi vsak Slovenec lahko rekel, da ima dovolj, kaj mislite, gospoda, ali bi vsled tega črez kakih dvajset let gospodarstvo Slovencev bogve kako cvetelo? Ali mislite, da bi se vsled tega mi lahko črez dvajset let že tudi ponašali s cvetočo trgovino in obrtnijo? In če bi svitli cesar dal našim do grla zadolženim kmetom vse dolgove odpisati ter jih oprostiti davka za bodočih 20 let, ali bi vsled tega bili slovenski kmetje črez dvajset let vzor dobrih gospodarjev? Gospoda moja, jaz na vsem tem zelo živahno dvomim. Čujmo Angleža Smilesa in njegove življenjepise slovečih angleških izumiteljev obrtnikov iz prejšnjega stoletja, čitajmo, kako se je angleško obrtništvo in trgovstvo iz bede in onemoglosti šele pred dobrim stoletjem začelo dvigati in na kak način je dospelo do dandanašnjega sijaja in svetovne vlade! Teženje po temeljiti gospodarski izobrazbi, proučevanje pridobitnih priložnosti, trdno zaupanje na uspeh samopomoči, dosledna neizprošna gospodarska politika, evo je čudotvorne skrinjice, ki je zagotovila gospodarski procvit in sijaj drugim narodom in ki je edina zmožna, dvigniti narod slovenski.

Dasiravno je pa res, da slovenski narod tiči dandanes glede politične in gospodarske izobrazbe še v globoki žalostni temi, dasiravno se nadalje v novejši dobi, kakor sem omenil, dozdeva, kakor da se hoče krepko potegniti za svoj gospodarski napredek, vendar me težijo težki dvomi, ali bode to gibanje imelo pravi uspeh. Gospoda moja, ali veste, zakaj? Ne zategadelj, ker je naše prosto ljudstvo v tem oziru nevedno, pač pa zato, ker je naša inteligenca glede temeljite gospodarstveno-teoretične in seveda tudi glede gospodarstveno-politične izobrazbe in dospelosti na stališču, da se nas ljubi Bog usmili. Neki slovenski akademično izobražen mož je nekoč kupil državne papirje. Plačal je papir, ki je imel nominalno vrednost 100 glid, vsled kurza po 102 glid. In ko je dobri možič zabavljaj, ker mu sleparski čifur papirja ni hotel dati za 100 goldinarjev. Gospoda, mislite menda, da pripovedujem bajko. In vendar je to res. Dotični mož je bil dolgočasa celo narodni voditelj, ki bi moral imeti temeljito gospodarsko izobrazbo. In taki so celi sloji naših voditeljev. Ob vsi svoji dobri volji in dobrih namenih za narodno stvar ne dosepejo dalje, nego da vidijo našo slovensko zaostalost in napredovanje drugih zlasti v gospodarskem oziru. Kako bi se pa premostil oni veliki razloček med tujim napredkom in našo zastarelostjo, tega reveži ne vedo. Če kaj store, tedaj so pa to zločinsko lahkomišelnosti gospodarski eksperimenti, katerih ponesrečenost utegne zopet za desetletja treščiti v gospodarski obup naše ljudstvo, ki s svojim začetim živahnim gospodarskim gibanjem kaže, da bi bilo pripravljeno krepko potegniti se za svojo boljšo gospodarsko bodočnost.

Toda gospoda! Nocoj je Miklavžev večer in nočem vas ob ti priliki nadlegovati s tožbami in očitaji. Sklepam in ponavljam: Slovenci smo stopili v novo dobo gospodarskega razvoja. Gospodarska izobrazba in zdrava enotna gospodarstvena politika je edino jamstvo dobrega uspeha. Voditelji slovenstva, naša inteligenca mora pokazati, ali je kos veliki politični nalogi, ki zagotovi začetemu gospodarskemu gibanju zaželjeni uspeh.

Politični pregled.

(K položaju.) Splošno vlada mnenje, da je nadaljno plodonosno delovanje v državnem zboru nemogoče, ako glede narodnostnega prepira med Čehi in Nemci ne pride do sprave. Vsaka teh strank more z obstrukcijo ovirati delavnost parlamenta, a nobena ne more le z

lastno močjo kaj doseči. Sprava med njimi bi bila rešitev Avstrije iz kritičnega položaja; na vsak način pa bode treba to vprašanje rešiti, predno pride na dnevni red avstrijsko-ogrsko pogodbo. Vlada je pričela vnovič s pravnimi poskusi in je pripravljena, vse storiti v ta namen, kar je v njeni moči. Težišče političnega položaja leži zopet v vprašanju češkega notranjega uradnega jezika in v vprašanju moravske univerze. Češki poslanci se bodo radi udeležili teh mirovni posvetovanj in ne zahtevali drugega kakor pravico.

(Gospodarska zbornica) na Dunaju je imela v petek drugo branje proračunskega provizorija. Grof Schönburg je obžaloval, da sprčo neurejenih parlamentarnih razmer ne more biti govora o solidarnem postopanju napram Ogrski. Grof Auerperg misli, da je absolutizem pri nas nemogoč in izraža nado, da bode gospodarska potreba zboljšala parlamentarni položaj. Rekel je tudi, da vlada ne sme dati nobene narodne pridobitve, ako ne privolita v to oba, nasprotujoča si naroda. Računski provizorij je rešila v vseh treh čitanjih.

(Katoliško vseučilišče v Solnogradu.) Izšel je pastirski list avstrijskih škofov, s katerim se naznanja, da se v prošlavo novega stoletja ustanovi v Solnogradu katoliško vseučilišče za vse avstrijske narode. Vodstvo bi bilo v rokah papeža in avstrijskih škofov, ki bi imenovali profesorje in čuvali nad poukom; važnejši predmeti bi se predavali v raznih jezikih.

(V gališkem deželni zboru) se ima vršiti v bližnjem zasedanju velika debata glede dogodkov v Vrešnu; poljska ljudska stranka in radikalna stranka sta sklenili provzročiti to razpravo. Namestnik pa in deželni maršal se trudita, da bi to preprečila, a zaman; zato bode deželni zbor, ako bi prišlo v istini do tega, baje takoj zaključen.

(Hrvaški deželni zbor) hitro deluje; v enem tednu so bili sprejeti štirje važni predlogi, ker se večina ne poteguje nič za narodne koristi, opozicija pa vsled malega števila ne more opraviti dosti. Splošno je opozicijsko gibanje, t. j. nasprotstvo napram Mažarom, v deželi večje, kakor v deželnem zboru. Večina prebivalstva v deželi je nezadovoljna z delovanjem vlade.

(Proti dvoboju) se je vršilo v Nemčiji in v Avstro Ogrski veliko gibanje. Mnogo uglednih diplomatov se je izreklo zoper ta barbarški ostarek srednjega veka. Tudi mnogo mest je nastopilo zoper dvoboj; Szegedin na Ogrskem je sklenil poslati na vlado addresso, v kateri se zahteva, naj se vsak dvoboj kaznuje z ječo. Tudi Budimpešta se je oglasila zoper dvoboj.

(Divjaštvo med Nemci) presega že vse meje človeškega razuma. Po sramotnih dogodkih v Vrešnu gredo Nemci še dalje. Zdaj so dobili vsi predsedniki poljskih političnih društev ukaz, da se bo na občnih zborih smelo edino nemški govoriti. Takšno nestrpnost kažejo Nemci doma, kjer imajo moč; drugod po svetu pa, kjer te moči nimajo, apelujejo na človekoljubje, na človeške in naravne pravice vsakega naroda ter na narodnostno strpljivost. Nemška vlada hoče vsiliti nemščino tudi v poljske cerkve. Bodoči škofje imajo biti le trdi Nemci. — V Berlinu živi več staroslavniških poljskih rodbin, med njimi knez Radziwill. Vse te rodbine bodo imele letos narodno žalost: ne prirede nikakih veselje in ne pojdejo nikamur, tudi na cesarjev dvor ne. — Za obsojence v vrešenski zadevi se je doslej nabralo 72.000 gld., tako, da pride na vsako osebo 3600 gld.

(Bolgarija.) Ministrska kriza je končana; sedanji kabinet, na čelu mu Karavelov, ostane na krmilu. Državni zbor se snide v kratkem. Glede posojila je ministrstvo prišlo s pariško banko do sporazumljenja; zbornica bo to zadevo obravnavala v prvi seji.

(Turčija) se nahaja v veliki denarni stiski. Mesečne plače svojim uradnikom in vojaštvu že davno ne more redno plačevati, in so nastopile celo nerednosti pri preskrbljevanju armade z živili.

(Naseljevanje v Ameriko) se omeji. Ameriški senat hoče skleniti, da se naseljevanje temeljito omeji s tem, da se nastavi uradniki, ki bodo priseljence izpraševali glede njih omike,

ter one, ki ne znajo brati, zavračali. Strogo se bode pazilo tudi na to, da se ne naseli v Ameriko še več evropskih anarhistov. Tudi onkraj morja imajo torej že preveč prebivalstva, zlasti delavstva.

(Vojna v južni Afriki.) Angleški listi poročajo, da je burski odpor vedno slabši. Res je, da so Buri zadnji čas malo odnehali v svoji živahnosti, a tudi vojna sreča jim ni več tako mila. Izgubili so v kratkem času tri odlične voditelje: Scheepersa so Angleži bolnega vjeli v Kaplandiji in ga postavijo v kratkem pred vojni sod, sedaj so ujeli zopet ranjena poveljnika Kruitzingerja in Maritza. Prejšnji teden je bilo menda ubitih 31 Burov, 372 pa ujetih. Kruitzinger, ki se je tako dolgo in junaško boril po Kaplandiji, je bil dne 15. t. m. pri Colesbergu ranjen; z njim vred je bilo ujetih še 150 Burov. — Od druge strani pa se poroča, da je tudi za Angleže položaj na bojišču skrajno brezupen. Poroča se, da so vesti glede pogajanj o miru neresnične; Krüger odklanja vsak mir, ako se burskima republikama ne zagarči popolna neodvisnost. — Angleži pošljejo zopet 20.000 mož na bojišče.

Razne stvari.

(Novo veliko poverenje.) Še ni mesec dni, odkar je Kečkemeti poveril na Ogerskem velikansko vsoto denarja, se že poroča o novi defraudaciji: Ravnatelja nove tovarne za čokolado sta poverila 800.000 kron in pobegnila. — To je pač malo veselo božično darilo za pri zadete Mažare.

(Velikanski top) je poskušala pri Savannah ameriška vojaška komisija. Top je 50 čevljev dolg, 50 ton težak, ima v premeru 10 col in meče ekspanzivne kroglice 5 km daleč. Ena sama kroglica zadošča, da uniči vojno ladjo.

(Strašen požar) je divjal te dni, od 17. t. m. počenši v Cantonu v Indiji. Bilo je celo mesto v ognju in pogorelo okrog 8000 hiš; tudi mnogo ljudi je našlo v plamenih grozno smrt.

(Koliko ljudi je na zemlji?) Po štetju od leta 1895 biva na našem planetu blizu 1500 milijonov ljudi. Od teh je, približno 500 milijonov, torej ena tretjina kristjanov, med temi je pa samo kakih 200 milijonov rimskih katolčanov. Od vseh zemljanov je dobra osminka prave vere, sedem osmink pa jih tava v krivoverstvu, naj več, namreč dve tretjine vseh ljudi na zemlji, je paganov ali ajdov. Med temi je zopet kakih 750 milijonov privržencev Brame ali Bude. Ti verniki tudi nekako božjo trojico, Brama, Višnu in Žva. Domišljujejo se tudi, da je Bog se včlo večil v Budi, to pa kakih dvanajstkrat, Budistov živi največ v Aziji, tudi Kitajci so neke vrste Budisti.

Loterijske številke.

Gradec, 21. decembra 1901: 33, 78, 84, 1, 71.
Dunaj " " " " 59, 51, 80, 22, 62.

ZAHVALA.

Tudi letos je bilo dne 21. t. m. pri 66. šol. sestrah obdarjenih nad 50 revnih učencev tukajšnega zavoda z raznimi oblačili. Vsem blagim dobrotnikom, ki so to vročili, se izreka tem potom v imenu obdarjenecv najboljša zahvala.

Vodstvo okoliške deške šole v Celju
dne 24. dec. 1901. l.

Armin Gradišnik, sl. v.

Zanesljivega izprašanega kurjača

(425) 3

išče Peter Majdič, posestnik paromlina v Celju.

~~~~~

NAZNANILO.

Pisarna registrovane zadruge „Hranilnega in posojilnega društva v Ptuj“ bode zaradi sklepanja računov zaprta od 25. decembra t. l. naprej do sv. Treh kraljev 1902.

Te dneve se med uradnimi urami sprejemajo in izplačujejo edino le hranilne vloge in obresti od teh.

(427) 2—2

Ravnateljstvo.

Ženitna ponudba.

Uradnik na deželi, rezervni častnik, 38 let star, želi se v ljubeznivo ter pohiteno in ako mogoče muzikalčno gospodično primerne starosti in s premoženjem od 5000 gld. naprej, in katera bi imela nadalje veselje do trgovine, prej ko slej seznaniti in poročiti. Samo resna ponudba naj se pošlje na upravnitvo „Domovine“ v Celju pod „Srečna bodočnost“ 100. (431) 3—1

433 3-1

Razglas.

Štajarski deželni odbor je sklenil v namen temeljite izobrazbe viničarjev glede ameriške trtoje tudi v letu 1902 prirediti več stalnih viničarskih tečajev in sicer:

1. Na sadjerejskih in vinorejskih šoli v Mariboru.
2. Na vinorejski šoli v Silberbergu pri Lipnici.
3. Na vinorejski šoli v Ljutomeru in
4. Na deželni osrednji trtni šoli v Dolnjem Bregu pri Ptuj.

Ti tečaji se prično s 15. februarjem in končajo z 1. decembrom l. 1902.

V Mariboru se sprejme drugo leto 12, v Ljutomeru 12, v Lipnici 20 in v Dolnjem Bregu 30 mladih sinov od posestnikov in viničarjev. Ti imajo tam prosto stanovanje, popolno hrano, vrhutega pa še 8 kron mesečne plače.

Izobrazba na teh tečajih je v prvi vrsti praktična in v toliko tudi teoretična, v kolikor je to neobhodno potrebno za delovodje in samostojne viničarje.

Po sklepu tečaja dobi vsak udeleženec spričevalo o svoji sposobnosti.

Za sprejem v ednega teh tečajev imajo prosilci svoje kolekovine proste prošnje najkasneje do 15. januarja l. 1902 poslati deželnemu odboru.

V teh prošnjah je izrecno omeniti, na katerem prej imenovanem zavodu želi prosilec vstopiti in je še priložiti:

1. Dokaz, da je prosilec že izpolnil 17. leto.
2. Spričevalo o vedenju, katero mora biti od župnega urada potrjeno.
3. Zdravniško spričevalo, da prosilec nima kakšne nalezljive bolezni in
4. Opuštnico iz ljudske šole.

Ob vstopu se morajo prosilci zavezati, da bodo prosilci ves čas, dokler traje tečaj, (od 15. febr. do 1. dec. l. 1902) nepretrgoma ostali na tečaju in se ravnali po določilih deželnih strokovnjakov, ki so jim v izobrazbo namenjeni.

GRADEC, dne 7. decembra 1901.

Od štajarskega deželnega odbora.

(432) 3—1

Učenec

ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom, se takoj sprejme. Ponudba na Rudolf Kolbesen v Središču, Krško.

Proda se hiša

na zelo lepem prostoru, v kateri je 11 strank in mizarja.

Hiša je pripravna za pekarijo in trgovino. Poleg hiše je lep velik vrt, prostor za zidanje

(434) 3—1 Cena je 12.000 kron.

Proda se tudi dobro obiskovana

gostilna

z vsem pohištvo in s koncesijo, ki ima vse pravice gostilniške obrti. Hiša ima 10 sob, 2 kleti itd.

Cena 14.000 kron. Vse to je 5 minut od mesta. Kje, pove upravnitvo „Domovine“.

P. n.

Slavnemu občinstvu ter preč. duhovščini najljubše priporočam svojo

kleparsko obrt

v Celju v Novih ulicah št. 11.

Prevzamem vsa kleparska dela pri cerkvah in privatnih poslopih, kakor tudi vsa druga v mojo stroko spadajoča dela ter zagotavljam najsolidnejšo izvršitev po nizkih cenah.

Sprejem tudi v uk

UČENCA

ki bi imel veselje do kleparskega dela.

Priporočam se v blagohotno naklonjenost in beležim z velespoštovanjem

Vencelj Kobau

(428) 4-3

klepar.

Dobro izurjen organist

iz cecilijanske šole, z dobrim spričevalom si išče službe na Spodnjem Štajarskem. Ponudbe na (430) 3-2 upravnistvo našega lista.

Dva učenca

za ključalničarsko obrt, sprejme takoj v uk

(419) 3-3

Ivan Rebek

ključalničarski mojster, Celje, Poljska ulica 14.

Glavni zastop banke „SLAVIJE“

(408) 5-5

v Celju

je sedaj v hiši strugarja Štadlerja, Kovaska ulica (Schmiedgasse) št. 5 v prvem nadstropju, poleg hiše nekdanjega živinozdravnika Volovška ter za hišo klobučarja Chiba blizu nove železninske trgovine g. Petra Majdiča.

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s povzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Najnovejši

stroji za prirejanje živinske krme

pri zimskem krmljenju v hlevih!

Stroji za rezanje píce s patentnim kolobarom, ki se jako lahko goni ter prihrani 40% moči, reznice za repo in krompir, mlinci za drobljenje, stroji za parjenje živinske píce, prenosljive štedilne kotlene peči z emajliranim ali z neemajliranim vložnim kotlom, stoječe ali vozeče, za kuhanje in parjenje živinske krme, krompirja, za mnogovrstne kmetijske in gospodarske potrebe itd., nadalje robkalnice za turšico, čistilne mlince za žito, trijere-stroje za izbiranje, stiskalnice za seno in slamo, z ročno gonjo stoječe in vozeče.

Mlatilnice, geplje, jeklene pluge, valjarje, brane

Najboljše sejalne stroje „AGRIKOLA“ (zistem s potiskanjem kolesa) brez zamenjavalnih koles za vsako seme, za gorate in dolinske kraje.

Samotvorne patentirane brizgalnice za uničevanje sadnih škodljivcev in peronospor, izdelujejo in razpošiljajo pod jamstvom v najnovejši, priznani najboljši konstrukciji.

Th. Mayfarth & Co. c. kr. izključno priv. tovarne kmetijskih strojev, li-varen in parnih fužin.

Dunaj, II., Taborsstrasse št. 71.

Odlikovane z nad 450 zlatimi, srebrnimi in bronastimi stimi svetinjami.

Ilustrovani katalogi in mnogobrojna priznana pisma zastoj. — Iščejo se zastopniki in prekupei.

(317) 10-8

Dopisovanje tudi v slovenskem jeziku.

Službo menjati

želi nadučitelj na dvorazrednici v kraju ob okrajni cesti ležečem ter edno in pol ure od železniške postaje oddaljenem, na Spodnjem Štajarskem. Gre tudi na eno-razrednico.

Ponudbe je pošiljati na upravnistvo „Domovine“ pod šifro „Stajarsko“ (428) 3-2

(426) 3

Stanovanje in prostorna delavnica

priladna za kolarski, mizarški ali enaki obrt, se takoj odda na Spodnji Hudinji poleg velike ceste. — Vpraša naj se pri P. Majdiču v Celju.

Najprimernejša božična in novoletna darila

v zlatu in srebru po jako nizkih cenah priporoča

RAFAEL SALMIČ

urar in prodaja zlatnine v Celju, „Narodni dom“.

Velika zaloga jeklenih, nikelnastih, srebrnih, tula in zlatih žepnih ur. Prstane, uhane, zapestnice, priveske, svetinje, križce, medaljone, vsakovrstne verižice za okoli vratu, lorgnon, kratke in dolge za dame in gospode.

Žlice, nože, vilice, tabatiere, nastavki za sadje, ovetlice, vizitnice itd.

Velika zaloga optičnih predmetov: očala, naočniki, toplomeri, anemometri.

maksimal-toplomeri, tehtnice za vino, žganje, mošt, mleko itd.

Velika izber stenskih ur, budilk in ur z nihalom, najnovejše in najboljše.

Pošteno in dobro blago, vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Dveletna garancija za vsako prodano uro.

Nikelnaste ure od gl. 3.— naprej.

Srebrne ure „ „ 5.— „

Tula ancré s tremi pokrovi „ „ 10.— „

Zlate urice za dame „ „ 13.— „

„ ure za gospode „ „ 20.— „

Pancer-verižice iz pristnega srebra po 6 kr. gram.

Popravila ceno in zanesljivo.

231 25-25

Na debelo. * Na drobno.

Postrežba točna. * Cene nizke.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“

Celje, Graške ulice št. 12.

Za stavbeno sezono vse stavbene potrebščine v največji izbi.

Opozarja na svojo veliko zalogo travert, vodovodnih cevi, izdelkov iz kameščin, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavenih in pohištvenih okovov, samokolnic, raznega rokodelskega orodja, kuhinjske priprave, štedilnikov itd.

Velika izber železnih peči in travniških bran!

Noštevno zahvalnih pisem vsakomur na razpolago.

POMADA IZ LILIJ

Brez olja in masti. Podeljuje lico fino in mlado polt in koži beli lesk; njeno uporabo izginjajo solnčne pege in zakažni črvi brez sledu. Cena 3 lončkom 3 K; s pošto proti predplačilu 4 K.

ANTIRHEUMIN-MAZILO

proti protinu, trganju v rokah in nogah. Cena 1 steklenici 2 kroni 40 vinarjev, 2 steklenici 4 kroni, 4 steklenice 6 kron 40 vinarjev s poštino, ako se denar naprej pošlje.

življenski balzam „SALVATOR“

Čisti kri ter je brezpogojno najboljšo domače sredstvo za vse mogoče notranje in zunanje bolezni, odstranjuje nečiste sokove in s tem daljša človeško življenje. — Zdravi vse mogoče, tudi stare rane, ter še mnoge druge bolezni, kakor je to na vsakem, steklenici pri-

loženem navodilu razvidno. Cena ovojju 12 flašic

5 K, 24 flašic 9 K, 48 flašic 16 K, brez

peštine, ako se denar pošlje

naprej „Salvator“-le-

karni v Va-

raždin.

za tajne bolezni.

Naročila

naj se pošiljajo

na glavno skladišče

FR. RIEDLA

lekarna pri SALVATOR-ju

VARAŽDIN (Hrvatsko).

Najboljša domača sredstva.